

Evoluția României în direcția debirocratizării și a simplificării relației cetățeanului cu statul

Radu Asociații

Promovarea principiului ”doar o singura data”, care implica extinderea situațiilor în care administrațiile publice refolosesc informațiile despre cetățeni sau companii, pe care le dețin deja, fara a le solicita din nou, este una dintre orientarile cheie la nivel european din domeniul e-guvernării, la care România trebuie sa se alinieze.

Acest principiu presupune ca persoanele fizice și juridice sa furnizeze date (informații și documente) administrației publice o singura data, fara obligația de a le mai prezenta unei alte instituții publice daca le-a furnizat anterior. În același timp, organele administrației publice trebuie sa asigure partajarea și reutilizarea datelor, chiar și la nivel transfrontalier, cu respectarea reglementarilor privind protecția datelor cu caracter personal.

Alaturi de simplificarea interacțiunii cu autoritațile și a autoritaților între ele, aplicarea principiului are și un important impact macroeconomic asupra mediului de afaceri.

Din analiza noastra derulata în cadrul proiectului “*Stabilirea cadrului de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)*”, aplicarea acestui principiu la nivelul României ar putea genera economii de aproximativ 180 milioane EUR pe an, respectiv economii de aproximativ 1,8 miliarde EUR într-un orizont de timp de 10 ani. Ținând cont ca beneficiile aplicării principiului ”doar o singura data” se pot reflecta mai ales la nivelul companiilor care ar accesa serviciile publice într-o forma simplificata, estimam ca aproximativ 50% din aceste sume ar putea reprezenta economii pentru companii, respectiv 90 milioane EUR/an sau 900 milioane EUR într-o perioada de 10 ani¹.

În România, aplicarea principiului „o singura data” nu se face încă la nivelul întregii administrații publice. Din punct de vedere legislativ, schimbul de date și documente între unele instituții publice este reglementat în mod expres doar pentru anumite situații specifice.

Agenția Națională de Administrare Fiscala, de exemplu, are obligația de a transmite Casei Naționale de Pensii Publice informațiile necesare stabilirii, în sistemul public de pensii, a stagiului de cotizare realizat și a punctajului lunar, în vederea acordării prestațiilor de asigurari sociale. Informațiile necesare, precum și procedura de transmitere a acestora se stabilesc prin protocol încheiat între cele doua instituții.

Un alt exemplu pozitiv este cel oferit de dispozițiile Codului de procedura fiscala, potrivit carora ori de câte ori o instituție sau autoritate publica trebuie sa soluționeze o cerere a unei persoane fizice sau juridice, iar pentru soluționarea cererii este necesara, potrivit legii, prezentarea unui certificat de atestare fiscala sau a unui alt document cu privire la situația fiscala a persoanei în cauza, instituția sau autoritatea publica are obligația sa solicite

documentul respectiv de la organul fiscal competent. Acesta din urma va fi transmis în forma electronica, în baza unui protocol încheiat între instituția/autoritatea publica și organul fiscal emitent al acestuia.

În cadrul proiectului menționat mai sus, au fost analizate serviciile publice aferente a 36 de evenimente din viața cetățenilor. Din pacate, în cvasitotalitatea cazurilor, nu exista o comunicare între bazele de date ale autorităților publice. Aici putem menționa serviciile legate de „înmatricularea unui autovehicul”, „obținerea indemnizației de creștere a copilului” dar și menținerea necesității depunerii de catre solicitanții unor servicii publice a actelor de stare civila (certIFICATE de naștere, de casatorie, de deces etc.).

În vederea implementării interoperabilității la nivel general, a fost adoptat în 2017 Cadrul Național de Interoperabilitate², prin care sunt stabilite obiectivele, principiile și beneficiile interoperabilității și se propune un model conceptual pentru asigurarea integrării serviciilor publice. În prezent, implementarea interoperabilității implica, în cele mai frecvente cazuri, copierea unor volume mari de date între instituții și nu interogarea punctuala a registrelor.

În continuarea acestui cadru, a fost lansat proiectul de lege privind realizarea Cadrului național de referință pentru realizarea interoperabilității în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor. Prin acest proiect, se urmărește realizarea unui nod de interoperabilitate, care va funcționa ca o poarta de acces automat la toate registrele publice naționale și care va permite schimbul de date între instituțiile și autoritățile publice în vederea asigurării interoperabilității sistemelor informatice publice pentru furnizarea serviciilor publice electronice.

Totodata, la nivel guvernamental, se afla în implementare proiectul “*Stabilirea cadrului de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)*”³, al carui scop este dezvoltarea capacității instituționale a autorităților publice în vederea dezvoltării instrumentelor de e-guvernare pentru cetățeni și mediul de afaceri, precum și asigurarea viziunii și a direcțiilor de acțiune din domeniul e-guvernării.

La nivel european, principiul analizat este inclus în Planul de acțiune al Uniunii Europene privind guvernarea electronica 2016-2020 (Planul UE privind e-guvernarea) și în Regulamentul (UE) 2018/1724 (Regulamentul SDG)⁴. Până în decembrie 2023, în scopul schimbului de date și documente justificative pentru procedurile online prevazute expres de Regulamentul SDG, Comisia Europeana, în cooperare cu statele membre, trebuie sa stabileasca un sistem tehnic pentru schimbul automatizat de date între autoritățile competente din state membre diferite.

Aplicarea principiului „o singura data” se întâlnește deja la nivelul unora dintre statele membre UE. În Estonia, de exemplu, 99% dintre serviciile publice sunt furnizate prin mijloace electronice, bazele de date ale administrației publice sunt interoperabile, astfel încât cetățeanului sa îi fie solicitate datele o singura data.

Un alt exemplu este Spania, care a lansat în 2007 Platforma naționala de intermediere a datelor, pentru publicarea și consumarea serviciilor privind schimbul electronic de date cu scopul de a fi reutilizate de întreaga administrație publica.

Deși nu ne aflăm încă la nivelul atins de Estonia, România face progrese în sensul asigurării interoperabilității sistemelor și registrelor și, deci, a aplicării principiului „o singura data”, astfel încât sa fie reduca cât mai mult birocrăția și povara pentru cetățenii/întreprinderile solicitante de servicii publice și, totodata, sa se simplifice, securizeze și accelereze procesele din administrația publica.

Autorii acestui articol sunt **Andrei Ștefanovici** si **Irina Bîca**, *avocați Radu și Asociații* și consultanți în cadrul

echipei de proiect privind “*Stabilirea cadrului de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)*”
Despre proiectul “Stabilirea cadrului de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)”: Proiectul EGOV este implementat de Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR), având consultant EY România cu suport juridic al societății de avocați afiliate EY, Radu și Asociații SPRL. Proiectul este coordonat din partea EY Consulting de către Carmen Adamescu, Partener.

1. Analiza a avut la baza rezultatele exercițiului pilot al Comisiei Europene din 2017, prin care a testat aplicarea principiului ”doar o singura data” pentru o perioada de 30 de luni. A fost estimat atunci ca, aplicarea acestui principiu ar genera probabil economii anuale la nivelul UE de aproximativ 5 miliarde de EUR pe an (e.n. savings). EY a utilizat aceste calcule estimate la nivelul UE, prin extrapolare ținând cont de numarul statelor membre la momentul analizei.
2. Aprobat prin HG nr. 908/2017
3. <https://www.comunicatii.gov.ro/proiecte-in-implementare/proiect-egov/>
4. Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind înființarea unui portal digital unic (gateway) pentru a oferi acces la informații, la proceduri și la servicii de asistență și de soluționare a problemelor și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012